

зовнішніх щодо органів державної влади спеціалізованих агенцій, здатних ефективно надавати послуги у сфері публічного управління, які раніше здійснювали відповідні служби органів державної влади. Аутсорсинг передбачає передачу органами державної влади допоміжних функцій та дій приватним структурам із метою підвищення ефективності виконання цих функцій, економії фінансових ресурсів, використання коштів приватних компаній.

Бенчмаркінг передбачає адаптування до власних умов найкращого досвіду управління. Ідея еталонного порівняння лежить в його основі. Цей інноваційний інструментарій націлений на пошук, оцінку та навчання у тих, хто досягає найкращих результатів у цій сфері. Він має ряд своїх переваг. Це: зниження ризику запобігання помилкам, часовим і фінансовим витратам, які пов'язані з набуттям досвіду. Він дає можливість зрозуміти і вивчити досвід органів державної влади інших областей, зарубіжний досвід в реалізації стратегії регіонального розвитку і кращі його результати застосувати в своїй діяльності. Цей метод дуже добре використовувати при розробці стратегії регіонального розвитку. Показники досягнення стратегічних цілей, основні напрями стратегії можна встановлювати на основі вивчення досвіду зарубіжних країн, інших регіонів.

Реінжиніринг визначається, як перегляд фундаментальних основ. Його метою є різкі, швидкі, кардинальні зміни за короткий проміжок часу замість покрокових перетворень та «безперервного удосконалення». Проте, його використання в державному управлінні обмежене, бо йому притаманні радикальні зміни.

Отже, інновації в регіональному управлінні не тільки змушують органи державної влади шукати нові форми і інструменти реалізації стратегії регіонального розвитку, але й наповнюють новою сутністю сам інноваційний розвиток, надаючи йому стратегічну спрямованість. Інноваційні перетворення розширюють багатоваріантність підходів до механізму стратегічного управління.

Література

1. Іваненко Г.В. Розробка кластерової моделі розвитку регіону. Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" Режим доступу <http://www.economy.nayka.com.ua/>
2. Портер М. Конкуренция: [монографія] / Портер М. – М.: Издательский дом «Вильямс», 2005. – 608 с.

3. Посібник з моніторингу та оцінювання програм регіонального розвитку / Лендьял М., Винницький Б., Ратейчак Ю., Санжаровський І. За ред. Санжаровського І., Полянського Ю. – К.: К.І.С., 2007. – 80 с.

4. Регіональна політика : правове регулювання. Світовий та український досвід / Василь Куйбіда, Анатолій Ткачук, Тетяна Забуковець Ковачич; за заг. ред. Р. Ткачука. – К. : Леста, 2010. – 224 с.

5. Свірін М. Паблік рилейшнз у місцевих органах державної влади: концептуальний аспект / М. Свірін // Вісн. УАДУ. – 1998. – № 3. – С. 243–251.

6. Сидорчук Л. А. Система та рівні місцевого самоврядування: порівняльний аспект / Л. А. Сидорчук // Європейські перспективи. – 2010. – № 4. – С. 22–29. 228.

Оксана АРЗАМАСОВА

Тернопільський національний економічний університет, Україна

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ РЕГІОНАМИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Сучасний регіональний розвиток в Україні характеризується формуванням ринкових економічних відносин нового типу. Ключовими факторами розвитку розглядаються інвестиції у дослідження і розробки, освіту, підготовку кадрів та структури менеджменту. У цій моделі підкреслюється також зростання ролі держави у розвитку і підтримці бази нової економіки, її потенціалу. Очевидно, що це не можливо без реформування державної регіональної політики, в основі якої лежать процеси децентралізації. На сьогодні децентралізація є не тільки об'єктивною необхідністю, а й офіційним напрямом реформування державного управління, який визначено програмою діяльності уряду України. Перенесення багатьох акцентів державної політики з централізованого управління на регіональний рівень, що супроводжується передаванням владних повноважень місцевим органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування, відкриває найбільш широкі можливості для забезпечення збалансованого та ефективного розвитку регіонів України [1, с. 93]. Здійснення реформ із децентралізації державної влади неможливе без формування єдиного інформаційного простору регіональної взаємодії, подолання інформаційних бар'єрів та протиріч у співпраці регіонів. Відповідно до

Програми діяльності уряду України [2] протягом 2015– 2016 рр. передбачено запровадження електронних безконтактних послуг, до 2017 р. – активне використання електронного підпису та ідентифікаційного коду громадянина. До 2016 р. планується повністю відмовитися від паперового документообігу, для цього у 2015 р. заплановано ухвалити закон про єдину систему електронної взаємодії та закон про електронні дані. До кінця 2015 р. Урядом планується відкриття на місцях «прозорих офісів». Це, безумовно, сприятиме процесам децентралізації, формуватиме єдиний інформаційний простір. Однак досі не вирішено питання інформаційної асиметрії на регіональному рівні, яка проявляється у нерівномірному розвитку інформаційної інфраструктури регіонів, низьких темпах регіональної інформатизації, відсутності чітко виражених концепцій інформаційної політики як на загальнодержавному, так і на регіональному рівнях [2]. Тому актуальності набуває питання формування реалістичної стратегії побудови нової економіки регіонів, яка буде сприяти економічному зростанню загалом.

Аналіз використання інформаційно-комунікаційних технологій на підприємствах України засвідчив, що, незважаючи на їх швидкий розвиток останнім часом, відносна кількість суб'єктів, які використовують ІКТ у своїй діяльності, складає найменшу частку порівняно з країнами Європи. Так, загалом в Європейському Союзі 95% підприємств мали доступ до інтернет - технологій, в тому числі використовували широкосмуговий зв'язок – 87%, тоді як в Україні, відповідно, – 76 та 41% [1]. Це менше, ніж у будь-якій країні Європейського Союзу. Проаналізувавши показники використання ІКТ за регіонами України, слід констатувати дуже нерівномірний їх розвиток [3]. Так, найбільш активно процеси інформатизації відбуваються в таких областях, як Харківська, Дніпропетровська, Одеська, Київська, Львівська, безперечним лідером в цих процесах є м. Київ. Тобто це регіони з розгалуженою виробничою і транспортною інфраструктурою, густонаселені, з високим рівнем ділової активності та потужною науково-освітньою базою. Низькі показники інформатизації в областях України з переважно аграрною структурою виробництва, таких як Житомирська, Хмельницька, Чернігівська, Чернівецька. Це обумовлене відповідними диспропорціями в розвитку ділової активності цих регіонів. Високе значення рівня комп'ютеризації показали підприємства, що здійснювали діяльність з надання інформаційних та телекомунікаційних послуг (96,6%), постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря (96,5%) та

професійна, наукова та технічна діяльності (96,3%); найменший рівень спостерігався у сфері діяльності з тимчасового розміщування і організації харчування (87,6%) [4].

Частка підприємств, що мали доступ до глобальної мережі Інтернет становила 97,4% загальної кількості підприємств, які використовували комп'ютери. При цьому спостерігається значний дисбаланс у розподілі користувачів мережі Інтернет за регіонами. Впевнену позицію лідера й надалі утримує Київ – 31,7% користувачів від їх загальної кількості. Далі, у порядку зменшення частки користувачів, йдуть Одеса, Дніпропетровськ, Донецьк, Львів. При цьому на усі інші регіони припадає лише 30,6% [4]. Основні напрями використання мережі Інтернет підприємствами у порівнянні з попередніми роками здебільшого не змінилися. Найчастіше підприємства (в середньому 83%) використовували мережу Інтернет для отримання банківських та фінансових послуг, подання та отримання форм в електронному вигляді, зокрема, податкових форм. Таким чином, можна констатувати асиметричний розвиток процесів інформатизації за регіонами, що ускладнює формування єдиного інформаційного простору держави, уповільнює становлення нової економіки на рівні регіону, так як інформаційний сектор економіки є сьогодні самим динамічним сектором народного господарства. Проблеми інформаційного сектора – це, перш за все, проблеми конкурентоспроможності економіки регіону, оскільки відставання в обробці і отриманні необхідної інформації, невміння використовувати інформаційний ресурс і розпорядитися інтелектуальною власністю, врешті-решт, супроводжується втратою колишніх позицій не тільки на ринках інформації і інтелектуальних досягнень, але й на ринках продуктів і послуг, в споживчих секторах. Найбільш актуальні проблеми України, як держави, пов'язані сьогодні з формуванням сприятливих умов для розвитку інформаційного сектора економіки, проведенням ефективної державної політики у цій сфері. Це потребує глибокого аналізу та обґрунтування теоретичних і практичних засад регіональної взаємодії, подолання інформаційної асиметрії, а також визначення ролі держави в цих процесах.

Література

1. Зінченко О.А. Розвиток інтеграційних процесів на регіональному рівні: інформаційний аспект / О. Зінченко //Європейський вектор економічного розвитку. – 2015. –№ 1. – с.91-98.

2. Про Програму діяльності Кабінету Міністрів України на 2015 рік [Електронний ресурс]: Постанова Верховної Ради від 11.12.2014 № 26-VIII. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>.

3. Використання інформаційно-комунікаційних технологій підприємствами регіонів України за 2014 рік [Електронний ресурс]: Експрес-випуск Державної служби статистики України від 09.02.2015 № 27/0/05.2вн-15. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua/main/ua/news/detail.

4. Офіційний веб-портал Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації. – Режим доступу: <http://nkrzi.gov.ua/index.php?r>.

Юрій БОГАЧ

Тернопільський національний економічний університет, Україна

ПЕРЕДУМОВИ ТА НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ГРОМАД В УМОВАХ

АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ РЕФОРМИ

Як показує європейський досвід, державне управління регіональним розвитком зазвичай організовано на трьох рівнях: держава - регіон - громада. Кожен рівень має виборних посадових осіб, визначені права, обов'язки та зобов'язання. Приблизно така ж модель пропонується і в контексті територіальної реформи для України, коли залишатиметься триступенева структура органів місцевого самоврядування і їх назва та суть будуть змінені - замість областей отримаємо регіони, райони залишаться, сільські ради зміняться на громади. Найбільші зміни очікуються на рівні громад, котрих за оцінками експертів має утворитись близько 1500 тис. одиниць у порівнянні із зараз існуючими 11 338 сільськими, селищними та міськими радами районного значення.

Головною ціллю об'єднання у громади, яка декларується, є наближення послуг для мешканців: охорони здоров'я, освіти, соціального забезпечення. При цьому основоположним моментом реформи є створення радами громад, районів і областей своїх виконавчих органів, які самостійно регулюють і керують громадськими справами місцевого значення а також збільшення кількості податків, які залишатимуться у розпорядженні об'єднаних громад.

В контексті цього, змінюючи моделі управління в Україні з акцентом на посилення місцевого самоврядування, важливо розв'язати проблеми у двох сферах: територіальній - визначення базового рівня управління,

на якому може забезпечуватися ефективне управління, і фінансовій - забезпеченість рівнів управління.

У новій редакції Конституції первинною одиницею в системі адміністративно-територіального устрою країни є громада - один або кілька населених пунктів. Кілька громад складають район, а райони - регіон, яким є області. Ефективність місцевого самоврядування вимірюється самодостатністю громад. Тому їхнє укрупнення незалежно від існуючих адміністративних кордонів районів може підвищити якість державного сервісу хоча б до базового рівня.

Забезпечення населення мінімальним набором суспільних благ є можливим тільки в адміністративно-територіальних одиницях, які мають відповідний розмір.

Необхідно зазначити, що із збільшенням розміру громади повинні збільшуватись економічні вигоди завдяки ефекту від масштабу, проте посилюється загроза зниження рівня впливу громади на прийняття рішень. Відповідно, управління віддаляється від мешканців.

Аналізуючи в цьому контексті досвід ряду європейських країн, можна виокремити різні цілі та стратегії, на які орієнтувалося саме реформування. З одного боку, такі реформи націлювалися на розширення економічного потенціалу органів місцевого самоврядування для реалізації покладених на них завдань, а з іншого - передбачали збереження та укріплення місцевої демократії.

Відповідно, від пріоритетності першої чи другої цілі і формувалися стратегії децентралізації. Так, цілі підвищення адміністративного потенціалу та ефективності територіального управління, як правило, досягалися шляхом об'єднання невеликих громад у крупні одиниці місцевого самоврядування. Це дозволяло досягати цілей забезпечення взаємозв'язку між населенням і владою, а оперативні завдання місцевого значення вирішувалися шляхом формування проміжних структур міжмуниципального співробітництва. Таке масштабне укрупнення муніципалітетів дозволяло підвищити фінансово-економічні складові управлінського потенціалу органів місцевого самоврядування.

В той-же час укріплення місцевої демократії відбувалось через невеликі об'єднання з ініціативи громад і проходили для вирішення різних індивідуальних територіальних проблем.

Однак, як у першому, так і другому випадках, реформування передбачало децентралізацію управління, яка в свою чергу неможлива без передавання на місця повноважень і зобов'язань у фінансовій сфері,